

Қазақстан Республикасы экология және
табиғи ресурстар министрлігі

«Қазгидромет» РМК

2026 ж. «07-08» мамыр күндеріне арналған

**Қазақстан Республикасының таулы аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел
қауіптілігінің күнделікті бюллетені №4**

(бюллетеньнің қолданылу мерзімі: 2026 жылғы 06 мамыр сағат 20:00-ден 08 мамыр сағат 20:00-ге дейін)

құрастырылған күні: 06.05.2026 ж.

Мекен жайы: Алматы қ., Абай д., 32
Астана қ., Мәңгілік ел д., 11/1

Сел үдерістерін зерттеу және
селді болжау басқармасының
басшысы:

Яфязова Р.

тел.: 8(727) 267-53-38

e-mail: seli@meteo.kz

Кезекші синоптик:

Сагандыкова З.

тел.: 8(7172) 79-83-75

e-mail: ukpp@meteo.kz

2026 жылғы «07-08» мамырға

Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жаңбыр генезисті сел қауіптілігі туралы Кеңес беру

Облыстар	Сел қауіпті аудандар	Гидрометеорологиялық жағдай
Алматы	Іле Алатауы	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Нөлдік изотерма таңғы сағат 5-те 3785 м биіктікте болды. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,2-1,3 °С өсті, биік таулы аймағында 1,7 °С. Төмен таулы аймағында топырақ ылғалдануы жоғары. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Күнгеі Алатауы	Қар жамылғысы 3400 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,1 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі өзгеріссіз. 7 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Теріскей Алатау	Қар жамылғысы 3500 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,4 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жетісу	Жетісу Алатауы	Жетісу Алатауының батыс бөлігінде қар жамылғысы 2400 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда, солтүстік бөлігінде – 2900 метрден жоғары, солтүстік-шығыс бөлігінде – 2900 метрге жуық және одан жоғары, ал оңтүстік бөлігінде – 3200 метрге жуық және одан жоғары биіктіктерде сақталуда. Жетісу Алатауының солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 1,3 °С төмендеді; батыс бөлігінде – 1,9 °С. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7, 8 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Жамбыл	Қырғыз Алатауы	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,7 °С өсті. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда күндіз өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Талас Алатауы	
Түркістан	Талас Алатауы	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 1,0 °С өсті. Өзендердегі су деңгейі өзгеріссіз. 7 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда өткінші жаңбыр (1-14 мм), найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Өгем жотасы	

Маңғыстау	Маңғыстау таулары	Орташа тәуліктік ауа температурасы 3,4 °С төмендеді. 7 мамырда түнде және таңертең кей жерлерде жаңбыр (1-5 мм), найзағай, тұман. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда жаңбыр (1-14 мм), найзағай, күндіз кей уақытта қатты жаңбыр (15-20 мм), бұршақ. Маңғыстау тауларында қарқынды ұзақ жауын-шашын түскенде сел түзілуі мүмкін. Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтаңыз.
Абай	Тарбағатай	Қар жамылғысы 2900 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 4,2 °С төмендеді. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7, 8 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
Шығыс Қазақстан	Сауыр	Қар жамылғысы 2800 м биіктік шамасында және одан жоғары жатыр. Орташа тәуліктік ауа температурасы 0,5 °С төмендеді. 7, 8 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.
	Қазақстандық Алтай	Қар жамылғысы солтүстік жоталарда 1500 м биіктік шамасында және одан жоғары. Қазақстандық Алтайдың солтүстік-батыс бөлігінде орташа тәуліктік ауа температурасы 0,4 °С өсті; оңтүстік-шығыс бөлігінде – 0,6 °С. Өзендердегі су деңгейінің айтарлықтай өсуі байқалмайды. 7 мамырда күндіз кей жерлерде аздаған жаңбыр 0,9 мм дейін, найзағай. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ. 8 мамырда жауын-шашынсыз. Жаңбыр генезисті сел қауіптілігі жоқ.

Бюллетеньді құрастыру кезінде «Қазгидромет» РМК бөлімшелерінің деректері мен ақпараттары, Жер туралы ғылымдар орталығы (GFZ) Потсдам, Германия ұсынған MODSNOW құралы пайдаланылады

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі (1 Қосымша)

!!! Ескерту: Сел қауіпті ауданда тәртіп ережесін сақтаңыз (2 Қосымша)

Жаңбыр генезисті сел қауіптілігінің деңгейі

Сел қауіптілігінің деңгейлері	Сел қауіптілігінің деңгейін анықтайтын факторлар	Қауіптілік дәрежесі	Қорғау шаралары
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 30 мм (өте қатты жаңбыр) немесе нақты жауған сұйық жауын-шашын мөлшері ≥ 40 мм</p>	<p>Халық пен шаруашылық нысандары үшін үлкен қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының жоғары мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Халық пен шаруашылық объектілері үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдары мен халықты хабардар ету.</p>
	<p>Маусымдық қар сызығы жайғасуының, ауа температурасының, топырақ ылғалдылығының салыстырмалы түрде төмен мәндері; болжамды сұйық жауын-шашын мөлшері 15-29 мм (қатты жаңбыр)</p>	<p>Төмен таулы аймақта селдің пайда болу аймағында адамдар үшін потенциалды қауіп</p>	<p>Мемлекеттік басқару органдарына және халыққа хабарлау.</p>
	<p>Төмен ауа температурасы, топырақтың ылғалдылығы, сұйық жауын-шашынның болмауы.</p>	<p>Қауіптілік жоқ</p>	<p>Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау, «Абайлаңыз, сел қауіптілігі бар телім» ескерту қалқандарын назарға алу</p>

Сел қауіптілігінің белгілері және Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

Тауларға бару және онда болу жоспарланғанда, ауа райының өзгерістерін және дауылды ескертулерді бақылау қажет. Сел қауіпі туындаған жағдайда, сел қауіпі бар аймақта тәртіп ережелерін сақтау керек. Сел ағынының тереңдігі 40-50 м жетуі мүмкін (әсіресе арнаның бұрылыстарында), ағынның қозғалу жылдамдығы-5-10 м/с және одан жоғары (жекелеген жағдайларда 15-20 м/с дейін) болады. Егер адам сел ағынына түссе, өлімге алып келуі сөзсіз, сондықтан қауіпсіздік шараларын сақтау ерекше мәнге ие болады.

Қатты жауын-шашынның түсуінен туындаған сел қауіптілігінің белгілері

- ✓ Өзендегі судың шығыны мен лайлылығының күрт артуы.
- ✓ Өзен арнасының жоғарғы бөлігінде балшық шаңы бұлтының және гүрілдің пайда болуы.
- ✓ Селге жақын жерде топырақ беткейін шайқау.

Сел қауіптілігі бар аймақта тәртіп ережелері

- ✓ Өзен арнасына (жайылмасына), құрғақ арнаға және көл бөгетіне жақын жерде демалуға және шатырлы лагерь құруға болмайды.
- ✓ Бақылаушыны алға қойыңыз, сонда ол алда не болып жатқанын көреді және төнген қауіп туралы ескертеді, сонымен қатар өзеннен су алуға барғанда.
- ✓ Сұйық жауын-шашынның қарқынды түсуі және сел қауіптілігінің басқа да белгілері кезінде өзен арнасынан (жайылмасынан), құрғақ арнадан алыстау және аңғардың баурайы бойынша 40-50 м жоғары көтерілу.
- ✓ Сел өткен кезде одан өзен арнасының бойымен қашуға болмайды, аңғардың баурайы бойымен 40-50 м жоғары көтерілу керек (сел тасқынынан тастар ұшуы мүмкін).
- ✓ Тік жартастар мен тік беткейлердің астында тоқтамаңыз (топырақ беткейінің шайқалуынан, сел жақын жерде, құламалар мен тастың түсуі болуы мүмкін).
- ✓ Сел өткеннен кейін өзен арнасына түспеу, өйткені арнада сел қайта қалыптасу мүмкін.
- ✓ Сел жүріп өткеннен соң беткейлердің сырғуынан, үзілген немесе салбырап тұрған электр сымдарынан, бүлінген газ магистралынан абай болған жөн.

2026 жылғы «07» мамырға
ҚР таулы аудандары бойынша ауа-райы болжамы

Іле Алатау	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 17-22 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 2-7, күндіз 10-15 градус жылы.
Күнгеі Алатау	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 17-22 градус жылы.
Теріскей Алатау	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 3-8, күндіз 17-22 градус жылы.
Жетісу Алатау	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. 2000 м: Ауа температурасы түнде 0-5 градус жылы, күндіз 20-25 градус жылы. 3000 м: Ауа температурасы түнде 0-5 градус аяз, күндіз 15-20 градус жылы.
Қырғыз Алатау	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 9-14, күндіз 22-27 градус жылы.
Талас Алатау (Жамбыл облысы)	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-шығыстан жел соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 9-14, күндіз 22-27 градус жылы.
Талас Алатау (Түркістан облысы)	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 7-12, күндіз 14-19 градус жылы.
Өгем жотасы	Жауын-шашынсыз. Оңтүстік-батыстан жел соғады, күші 8-13 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 20-25 градус жылы.
Маңғыстау таулары	Түнде және таңертең кей жерлерде жаңбыр (1,0-5,0 мм), найзағай, тұман. Батыстан жел соғады, күші 9-14, күндіз кей жерлерде екпіні 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 10-15, күндіз 21-26 жылы.
Сауыр	Жауын-шашынсыз. Жел солтүстік-шығыстан соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, күндіз 22-27, кей жерлерде 18 градус жылы.
Тарбағатай	Жауын-шашынсыз. Жел солтүстік-батыстан, солтүстіктен соғады, күші 9-14 м/с. Ауа температурасы түнде 5-10, кей жерлерде 13, күндіз 25-30, кей жерлерде 33 градус жылы.
Қазақстандық Алтай	Күндіз кей жерлерде аздаған жаңбыр (0,1-0,9 мм), найзағай. Жел солтүстік-батыстан соғады, күші 9-14, күндіз кей жерлерде 15-20 м/с. Ауа температурасы түнде 4-9, кей жерлерде 14, күндіз 22-27, кей жерлерде 18 градус жылы.

2026 жылғы "08" мамырға арналған
ҚР таулы аумағы бойынша консультативтік болжам

Алматы: өткінші жаңбыр (1,0-14,0 мм), найзағай. Ауа температурасы 5-10 градус жылы, күндіз 20-25 градус жылы.

Жетісу: жауын-шашынсыз. Ауа температурасы түнде 3-8 градус жылы, күндіз 20-25 градус жылы.

Жамбыл: күндіз өткінші жаңбыр (1,0-14,0 мм), найзағай. Ауа температурасы 9-14 градус жылы, күндіз 25-30 градус жылы.

Түркістан: өткінші жаңбыр (1,0-14,0 мм), найзағай. Ауа температурасы 9-14 градус жылы, күндіз 25-30 градус жылы.

Маңғыстау: жаңбыр (1,0-14,0 мм), найзағай, күндіз кей уақытта қатты жаңбыр (15,0-20,0 мм), бұршақ. Ауа температурасы 11-16 градус жылы, күндіз 18-23 градус жылы.

Абай: жауын-шашынсыз. Ауа температурасы түнде 10-15 градус жылы, күндіз 26-31 градус жылы.

Шығыс Қазақстан: жауын-шашынсыз. Ауа температурасы түнде 5-10 градус жылы, күндіз 22-27 градус жылы.